

M 2.6.82

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

ΜΕΣΗΜΒΡΙΝΗ — Τετάρτη 2 Ιουνίου 1982

ετάρτη: "Ό,τι ενδιαφέρει τούς ναηλιτέχνες ναί τούς φιλότεχνους

Μ. 'Αργυράκης: Πίστευα ότι θά σώσω τόν κόσμο

ΚΙ ΑΝ ΑΚΟΜΑ δέν υπήρχαν κείμενα νά χαρακτηρίζουν τήν 'Αθήνα τής δεκαετίας -ού 1950 και '60 ή κι αν αυτά ήταν ελάχιστα, τά σκίτσα τού Μίνου 'Αργυράκη είναι ικανά νά πλουτίσουν τή γνώση μας γιά τήν περίοδο εκείνη.

'Αλλά και τώρα μέ τή σωρεία τών κειμένων οι εικόνες του είναι σάν ένας φακός πού αποκαλύπτει και μεγεθύνει συναισθήματα και καταστάσεις. 'Υπάρχουν ζωγραφιές τού 'Αργυράκη πού ή ζέση τή αθηναϊκής νύχτας σφύρα τόν δερμα και σέ γεμίζει νοχέλια κι άλλες πάλι γεμάτες σαρκασμό και ειρωνεία πού γεννούν τό αίσθημα τής αυτοκριτικής.

'Ο Μίνως 'Αργυράκης άκμασε σέ μιά εποχή πού ό πόλεμος άρχισε νά ξεχνιέται και νέα πράγματα έμπαιναν στή ζωή τών ανθρώπων τής πρωτεύουσας. 'Η δημιουργία δρισκόταν στήν καλή τής ώρα και ή 'Αθήνα ήταν ή μεγάλη ήγέρια, έρωμένη και καταφύγιο μαζί, γιά πολλούς δημιουργούς πού ξεκινούσαν ή έψαχναν τό δρόμο τους τότε και πού πολλοί σταμάτησαν ή ανέστειλαν τή δραστηριότητά τους μέ τό 'Απριλιανό καθεστώς. 'Αν ή χούντα πρέπει νά καταδικαστεί γιά τίς πολιτικές αυθαιρεσίες και έγκλήματα, πρέπει νά καταδικαστεί διπλά γιά τό κακό τής, άπέναντι στήν τέχνη και τό πνεύμα. Γιά τόν άποπροσανατολισμό τών ιδεών, τήν άνατροπή τών αξιών και τήν γέννηση τών κυκλωμάτων πού επιβάλλουν σήμερα υπό άμφισβήτηση άτακα. Νά καταλογιστεί σ' αυτή ή ευθύνη γιατί οι 'Αθηναίοι έχασαν τήν ταυτότητά τους και

σήμερα είμαστε μιά κοινωνία «μικρομεσαίων» χωρίς χιούμορ και αισθητική πού αγωνιά γιά τό βόλεμά της.

Αυτή ή χούντα έγινε ή αίτια νά εγκαταλείψει τήν 'Αθήνα ό Μίνως 'Αργυράκης από τό 1967 ως τό 1974.

«Κί ήταν σά νά μου έκοψαν τόν ύψάλιο λώρο. 'Εχασα τήν έπαφή μου μέ τόν χώρο τόν έδώ, τόν γραφικό, τόν τσαρουχικό. Τήν ιστορική μνήμη του Μακρυγιάννη και τόν μύθο του Θεόφλου. Ξεκίνησα γιά άλλες έμπειρίες».

Γύρισε τήν Εύρώπη από Βορρά ως Νότο μέ δύο κύριους σταθμούς: Δανία πού ανακάλυψε ανάμεσα στον έαυτό του και τούς Δανούς μιά κοινή στάση ως πρós τήν έννοια τής ελευθερίας και 'Ισπανία πού στάθηκε αίτια γιά τή δημιουργία μιάς σειράς από ζωγραφιές μέ θέμα τά «ερωτικά». Τά «ερωτικά» δείχνουν μιά έντονη άλλανή στή γνωστή ως τώρα φόρμα του σχεδίου του πού σημαίνει και μιά κάποια άπελευθέρωση.

Αυτά τά χρόνια άλλαξαν τόν κόσμο Μίνου. «Στήν επιστροφή βρήκα έναν άλλο κόσμο. Άθρώπους μέ άμβλυμένη ή χαμένη αισθητική μέ πολλα χρήματα πού δέν ξέρουν πώς νά τά χρησιμοποιήσουν, πού νά τά τοποθετήσουν. 'Αγοράζουν φειτομοντέρνα και κακόγουστα άντικείμενα και κάνουν επενδύσεις σέ έργα καλλιτεχνών πού είναι τής μόδας χωρίς νά έλέγχουν αν έχουν πραγματική αξία».

'Αλλάξαν όμως και τόν ίδιο. Κάποτε τό νά περάσεις τό κατώφλι τής εξώπορτας του και νά βρεις

χώρο νά καθήσεις ήταν άθλος, κάτι ανέφικτο. Τώρα, όχι βέβαια πώς τά προβλήματα δέν υπάρχουν, αλλά θά εκπλαγούν όσοι λίγοι τόν γνωρίζουν, αν μάθουν ότι διατηρεί «άρχειο» έργασίας του, ότι τά σκίτσα του, τά τοποθετεί μέσα σέ κάποιο ντισιέ γιά νά μή χαθούν, ότι ακόμα καθαρίζει τόν κήπο του, βάφει τόν μαντρότοιχο λευκό και άγωνιάζει ό επισκέπτης του κάθεται άναπαυτικά στήν καρέκλα του.

'Ο Μίνως 'Αργυράκης ζει σ' ένα σπίτι πίσω από τό Στάδιο, ισόγειο παλιό, από τά λίγα πού έχουν μείνει στήν περιοχή, σάν άποπαίδι ψηλών πολυκατοικιών πού σκοτεινιάζουν τό στενό δρόμο και τόν κάνουν νά μοιάζει στενότερος.

'Εχει συντροφιά μιά γάτα πού νιαουρίζει και μπερδεύεται στά πόδια του κι όταν θέλει νά κοιμηθεί άνεβαίνει στό στήθος του και κουλουριάζεται κι ό ιδιορρυθμος άφέντης της μπορεί νά μένει ώρες έτσι γιά νά μήν τής ταραξει τήν ευδαιμονία.

Σέ κάποιο τοίχο μαζί μέ τά σκίτσα και τά άδημοσίεστα σχέδιά του έχει μερικές φωτογραφίες. Είναι οι κόρες του: Μαρία, Μανταλένα, Μόρα από τρεις διαφορετικούς γάμους και γυναίκες διαφορερών τήν τελευταία του έκθεσης.

'Εχει και τό πορτραίτο τής μητέρας του τής Γαλάτειας. «'Η μητέρα μου ήταν πάντα ή 'μούσα μου. Τήν αγάπησα παλύ και στή μνήμη της αφιέρωη τήν τελευταία μου έκθεση».

'Η επανασύνδεση του Μίνου 'Αργυράκη μέ τόν χώρο τόν αθηναϊκό έγινε σιγά - σιγά. Τώρα όμως καθώς όλα είναι διαφορετικά ή θεματολογία αλλάζει τό ενδιαφέρον στρέφεται άλλου. Μετά «'Επικολυρικό» τού '76 τό φετινό «'Αφιέρωμα στή μνήμη τής Γαλάτειας», τόν έρχομενο Αύγουστο θά παρουσιάσει τόν «'Ατελείωτο ερωτισμό» και τήν «'Αθήνα νεκρή πόλη» μέ στοιχεία κινητικής ζωγραφικής.

«'Ο χώρος έχει καταστραφεί, ή 'Αθήνα έχει αλλοιωθεί, λέει, μέσα μου όμως δέν ζει σάν μιά νοσταλγία. Τήν αντιμετώπιζω όπως είναι σήμερα. Τήν αγαπώ μέ τό καυσασέριο και τό νέφος, τήν άσχημία, τήν αρχιτεκτονική αναρχία».

Τί είναι λοιπόν αυτό πού αναζητά μέσα από τή ζωγραφική του πού τήν χαρακτηρίζει με περισσότερο σάν ένα χρονόγραφο παρά διαμαρτυρία ή άποψη.

—'Επικοινωνία. 'Η ζωγραφική είναι γιά μένα τρόπος ζωής. 'Αρχισα νά ζωγραφίζω όταν ακόμα ήμουν 14 χρονών, μαθητής στο Κολλέγιο.

Λίγο άργότερα όταν ή ζωγραφική μου έγινε συνείδηση νόμιζα ότι θά σώσω τόν κόσμο μέ τήν σάτιρα. Πίστεψα στον Τσαρούχη, αλλά δέν εντάχτηκα σέ καμιά σχολή. Κυρίως δέν θέλησα νά επηρεαστώ άπ' αυτόν. Γιατί κοντά στον Τσαρούχη δύο δρόμοι υπάρχουν ή νά γίνεις «Τσαρουχάκι» ή ν' ανακαλύψεις τόν έαυτό σου. 'Εγώ ανακάλυψα τόν έαυτό μου. Χωρίς νά καταργήσω τόν Τσαρούχη βρήκα τί ήθελα εγώ. 'Αποκαλύφθηκε ένας άλλος

«Σάν τόν 'Οδυσσέα κοιτάζω πάντα πρós τό πέλαγος...»

κόσμος μπροστά μου κι εκείνον τόν κράτησα δάσκαλο και φυλαχτό.

—Και σύ πού εντάσσεις τόν έαυτό σου μέσα στή ζωγραφική;

—Πιστεύω ότι είμαι άπόγονος τών 'Ελλήνων. Προσπαθώ ν' απόβάλω ένα «δυσζαντινισμό» πού μέ χαρακτηρίζει και νά διατηρήσω τήν παγανιστική μου φύση. Γεννήθηκα στή Σμύρνη όταν ό ελληνισμός ήταν σέ μεγάλη ανάπτυξη. Θέλω νά συνεχίσω και σιχαίνομαι αυτούς πού ύμνούν και μυρμηκίζουν σοί άρχαίοι ήμουν πρόγονοι κι άντί νά εφαρμόζουν θίγονται από τίς άρχές τους.

—'Υπάρχουν πράγματα πού αναθεώρησες στήν τέχνη, στή ζωή σου;

—'Αναθεωρώ συχνά γιά νά είμαι όσο πιό πιστός στον αρχικό μου στόχο. Πίστευα ότι θ' άλλαζω τόν κόσμο. Πήγα στο βουκό μέ τό ΕΑΜ επειδή όνειρευόμουν ότι θά ελευθερώσω τήν 'Ελλάδα. Είδα ότι όρισμένοι είχαν άλλα ιδανικά. Κατεδείτε σεις νά φάμε έμεις. «'Εγώ δέν ήρθα νά φάω» είπα κι έφυγα. 'Από τότε δέν άνήκω σέ κανένα κόμμα. Γνώρισα άριστερους φρικτούς, πλούσιους και εκμεταλλευτές και τρόμαξα. Τό ίδιο όμως μέ τρόμαζει και ή έξουσία. 'Εγώ ήμουν και παραμένω ένας προοδευτικός, ελεύθερος πού κοιτάζω ανοιχτά τό πέλαγος.

—Θά μπορούσες νά εντοπίσεις κάποια κρίσιμη εποχή στή ζωή σου;

—Κρίσιμη εποχή περνάω κάθε τόσο. Τελευταία μέ τό θάνατο τής μητέρας μου, τήν άρρώστια τής κόρης μου. Κλειστήκα στο σπίτι μέ τό κλειστά παράθυραδέν μιλούσα σέ κανέναν δέν ήθελα νά δω κανένα δυό χρόνια σχεδόν. 'Ηταν μιά κρίση έσωτερική. Τήν ξεπέρασα χάρι σ' ένα φίλο μου, πού μέ βοήθησε πολύ. Μετά πέρασα μιά άλλη ακόμα μεγαλύτερη κρίση όταν θέλησα νά ζωγραφίσω και δέν μπορούσα. 'Ηταν ένα περίεργο κενό πού τό ξεπέρασα ώστόσο. 'Αν και στο βάθος μ' άνοησε έτσι. Στ' αλήθεια δέν θέλω νά κάνω τίποτα αλλά νά συλλομβάνω μόνο ιδέες.

Κίτσα Μπότσης

'Ο Μίνως 'Αργυράκης στο σπίτι του και εργαστήριο